

یادداشت

تقویت ریال؛ نیازمند اصلاحات ساختاری و بنیادین اقتصادی

وحدید شقاقی شهری

اقتصاددان

اقتصاد ایران در شرایطی نیست که نقدینگی مسیر خود را پیدا کند و در مسیر افزایش تولید حرکت و بخش صنعت و خدمات را سیراب کند. برعکس این نقدینگی تمایل شدیدی به فاصله گرفتن از بخش تولید دارد و بیشتر به سمت بازارهای سوداگرانه، دلال بازی و سفته بازی سوق می یابد. در چنین شرایطی، اگر کنترل نقدینگی از دست برود، با افزایش کاذب قیمت ها، نرخ تورم رشد می کند و در مواجهه با ارز خارجی، ارزش پول ملی افت می کند. از سوی دیگر، تقویت ارزش پول ملی به عنوان یک ماموریت اصلی حاکمیت برای بانک مرکزی مطرح است. اما بانک مرکزی در این راه با چه چالش های مواجه است و اساسا ریشه گره تورمی را باید در کجا جست و جو کرد؟ اگر کشور به دنبال آن است که ریال را تقویت کند یا در آینده می خواهد اجازه ندهد که بیش از این ارزش پول ملی کاهش پیدا کند، یکسری عوامل کلیدی وجود دارد و به تبع آن یکسری اصلاحات ساختاری و اساسی در اقتصاد ایران هستیم که کلیدی در نرخ دلار انجام شده نسبتا زودگذر خواهد بود. عوامل کلیدی اما کاملاً مشخص است که مهم ترین آن تورم اقتصاد ایران است. میانگین تورم اقتصاد ایران در دهه ۹۰ بالغ بر ۲۴ درصد شد و تا زمانی که ما در اقتصاد ایران تورم بالایی داریم مابه التفاوت و شکاف تورم داخلی و نرخ ارز خارجی خودش را در تضعیف ارزش ریال نشان می دهد. کسری های تجاری غیر نفتی و بی انضباطی های مالی دولت، واردات غیر رسمی و قاچاق گسترده به داخل کشور عوامل دیگری هستند که در تضعیف ارزش ریال اثر گذار هستند. به عبارتی اگر ما به دنبال آن هستیم که ریال را تقویت کنیم باید تورم را مهار کنیم. همچنین باید کسری های تجاری غیر نفتی را کاهش دهیم و با قاچاق به صورت جدی مقابله کنیم. به علاوه، بی انضباطی های مالی دولت و کسری بودجه دولت باید با قطعیت کنترل شود که همه این عوامل نیاز به اصلاحات اساسی دارند و برای نیل به آن، تغییرات عمیقی باید در اقتصاد شکل بگیرد. کنترل تورم در اقتصاد ایران با مساعی و با بحث های سطحی نمی شود و نیاز به اصلاحات اساسی در نظام بانکی کشور دارد و ابتدا نازاری های سیستم بانکی باید حل شود. باید با جدیت جلوی خلق پول بی ضابطه گرفته شود و در کنار آن، به صورت ریشه ای تر، جلوی کسری های بودجه و دست درازی های دولت به صندوق توسعه ملی و منابع بانک مرکزی گرفته شود. اگر بخواهیم کسری های تجاری غیر نفتی را کاهش دهیم، نیاز به توسعه صادرات غیر نفتی و برنامه محوری برای توسعه صادرات غیر نفتی و کاهش واردات داریم. همچنین، باید برای مبارزه با قاچاق به برنامه ای ویژه و مبتنی بر شفافیت و هوشمندی اجرا کنیم تا جلوی هدر رفت منابع ارزی گرفته شود. تقویت ریال منوط به این است که با شعار و یا بحث های حاشیه ای امکان حل آن وجود ندارد. از این منظر، اگر می خواهیم ریال در آینده تقویت شود باید کسری دست به یک تغییرات اساسی بزند و با برنامه و بدون برخورد شعاری و سطحی دست به یکسری جراحی بزند تا مسائل اثر گذار بر کاهش پول ملی حل شود. باید تورم مهار شود که خود مهار تورم نیاز به اصلاحات جدی دارد که یکی از آنها، اصلاح سیاست های پولی است تا نازاری های بانکها و نظام بانکی ما دستخوش تغییر و بازنگری شود. اگر کسری بودجه کنترل شود و نظام بهره وری و تولیدی ما اصلاح شود، هزینه های تولید کاهش می یابد و در نهایت مجموعه ای از این عوامل به کنترل تورم می انجامد. به واسطه کنترل تورم است که ارزش پول ملی تقویت می شود که این امر یک برنامه ریزی حداقل چند ساله با یک عزم جدی و با عقلانیت و به دور از برخورد پوپولیستی را می طلبد.

نیم نگاه

نقدش رمز ارزها در اقتصاد تحریمی

آرمان ملی: یک فعال حوزه رمزارز و بلاک چین معتقد است در شرایط تحریمی، ایران شاید بیشتر از کشورهای دیگر به بیت کوین نیاز دارد و دولت می تواند با بهره گیری از آن به رشد اقتصادی خویش کمک کند. در چندماه اخیر استخراج بیت کوین جنجال های بیشتری بپا کرده است. از طرفی نبود قانون مشخص برای برخورد با فعالان این حوزه که از سوی بانک مرکزی فعالیتشان غیرقانونی اعلام شده در مقابل آن دسته که استفاده از ارز دیجیتال را راهی برای دور زدن تحریم ها و ارزآوری می دانند و از طرف دیگر واکنش مسئولان وزارت نیرو که افزایش مصرف برقی را در فصل گرما به گردن استخراج کنندگان انداخته و هر روز یک مزرعه استخراج را با این ادعا شناسایی می کنند. پیش از این ابوالحسن فیروزآبادی، دبیر شورای فضای مجازی با بیان اینکه ارزهای دیجیتال بحث مفصلی دارد، گفته بود: ارز دیجیتال به عنوان ابزار مبادله یک موضوع است و اینکه به عنوان ثروت اندوزی و سرمایه گذاری به آن نگاه کنیم، یک موضوع دیگر است. فعلا در کشور ما تولید و استخراج رمزارزها به عنوان یک فرآیند مثبت در حال ساماندهی است. در حوزه مبادله هم مقداری که به دورزدن تحریم ها کمک کند، باید مورد حمایت قرار گیرد. در این راستا یاشار راشدی، فعال حوزه رمزارز گفت: در شرایط تحریمی که نمی توانیم صادرات و واردات داشته باشیم، می توانیم از این امکان استفاده کنیم؛ انرژی را به بیت کوین تبدیل کرده و با آن بیت کوین کالا و خدمات وارد کنیم یا خدماتی که داخل ایران تولید می شود مثل نرم افزارهای تولیدی که می توانیم به صورت مجازی ارائه کنیم را صادر کنیم و رمزارز دریافت کنیم. این فرصت خوبی برای ماست و شاید بیشتر از هر کشور دیگری ایران به رمزارزها نیاز دارد و اگر دولت جدید به این موضوع وقت کند که می تواند از این فرصت استفاده کند و بهره بگیرد، به اقتصاد ایران کمک خواهد کرد.

«آرمان ملی» گزارش می دهد؛

اقتصاد ایران روی تیغ دولبه واردات

تولیدی؛ قربانی سود واردات؛ سیاست های غلط اقتصادی؛ استخوان تولید را خرد کرد

یارانه؛ بزرگترین اشتباه اقتصادی ایران است

آرمان ملی: اتخاذ سیاست های کلان نادرست در اقتصاد ایران باعث شد تا نتایج مخربی را در کشور شاهد باشیم. از جمله این نتایج وابستگی کشور به وارداتی است که بالای جان تولید کشور شده و اجازه نفس کشیدن به آن را نمی دهد. هر چند در سال هایی که فروش نفت ایران رونق داشت و ارزش زیادی وارد کشور می شد و امکان واردات کالاهای مورد نیاز مردم مهیا شده بود، اما این سیاست صرفا برای سال هایی که رشد بنگاه های تولیدی و تامین نیازمندی ها امکان پذیر نبود؛ مفید به شمار می رفت ولی عادت دادن بدنه اقتصاد کشور به واردات طی سال های بعد از بحران ها نظیر جنگ تحمیلی، پیشرفت اقتصادی کشور هستند در همان سال ها و در فشار واردکنندگان کم بیاورند و بسیاری از دور خارج شوند.

امروز هم این موضوع ادامه دارد و واردات به بلای جان تولید مبدل شده و سود این اقدام تولید به تعطیلی ده ها و صدها کارخانه قیمت دار و بنگاه های مولد منجر شده است. امروز بخش بزرگی از مشکلات اقتصادی اعم از ریزش ارزش پول ملی هم به دلیل کاهش تولید و صادرات و هزینه شدن ارزهای صادراتی در بخش واردات و نابودی تولید است. حسین راغفر، اقتصاددان در این باره گفت: «درست است که در کشور ما معیار جنگ تحمیلی جنگی در چپه ها نبود، اما جنگ اقتصادی کماکان بر اقتصاد کشور اعمال شد و بعضی زمان ها این موضوع شکل های فرقی کرد یک موقعی مانند همان اوایل جنگ امکان فروش ارز را بیشتر فراهم کردند و این زمینه هایی برای رشد واردات در کشور را فراهم کرد و سبب شد تمام بنگاه های کوچک و متوسطی که در طول جنگ در حوزه صنعت گرفتار شده بودند و ورشکست و از تولید خارج شوند. این صنایع می توانستند در بنیان های تولید صنعتی کشور را بعد از جنگ فراهم کنند. بنابراین آزادسازی اقتصاد کشور در افزایش درآمدهای ارزی حاصل از فروش نفت از آن طرف هم فرصت هایی را فراهم کردند برای اینکه واردات در کشور افزایش پیدا کند.» او ادامه داد: «از این نقطه است که شاهد تغییر ایدئولوژی در جمهوری اسلامی هستیم و این تغییر منجر به این شد که حمایت از مجروحان، مستضعفان و عدالت اجتماعی و اتکا به نیروی کار، به سمت واژه های جدیدی مثل جهانی شدن یا کارآفرین صاحبان سرمایه های مالی و تجاری تغییر یابد و عملا اتکا اقتصاد کشور به سمت آنها رفت. در این سال ها آزادسازی اقتصادی، حذف یارانه ها و خصوصی سازی ها هزینه های بسیار بزرگی بر کشور تحمیل کرد و بحرانی که تا امروز در آن گرفتار ما مدیم محصول همین سه دهه سیاست بعد از جنگ تحمیلی است. در این دوره هر زمانیکه دولت ها به لحاظ بی انضباطی های مالی

یک هزار میلیارد دلار ارزش صادرات نفت در ۵۴ دهه؛

توسعه صنعت نفت با ارزش آفرینی همراه باشد

آرمان ملی: معاون اسبق برنامه ریزی وزارت نفت گفت: از آغاز کشف نفت تاکنون حدود ۱۰۶ میلیارد بشکه نفت تولید شده که حدود ۷۸ میلیارد بشکه آن مربوط به بعد از انقلاب اسلامی است که این بیابگرد در صحنه بودن پرسنل خدمت صنعت نفت در میدان جهاد اقتصادی است و بالغ بر یک هزار میلیارد دلار ارزش صادرات نفت ما بوده است. محسن خجسته مهر اضافه کرد: رویکرد آینده صنعت نفت بر اساس برنامه های مبتنی بر اسناد بالادستی و با به کارگیری نیروهای نخبه، توانمند و مبتنی بر شایسته سالاری و مدیریت کارآمد می تواند بر تمام چالش ها غلبه کرده و جایگاه شایسته خود را به دست آورد. او افزود: هم اکنون حدود یک هزار میلیارد بشکه معادل نفت در زیرزمین در مقابل دست استخراج آن باید نسبت به ارزش آفرینی آن اقدام کنیم. خجسته مهر با بیان اینکه «مبتنی بر اصل ۴۴ قانون اساسی مالکیت بر ذخایر هیدروکربوری در اراضی، می توانیم فرآوردهای نفتی را که صادرات آن خیلی آسان تر از نفت خام است، صادر کنیم. در هشت سال گذشته میلیاردها دلار واردات

نیزین داشتیم که این یک آسیب جدی برای کشورمان است. معاون اسبق برنامه ریزی و نظارت بر منابع هیدروکربوری وزارت نفت در ارتباط با مشکلات بخش پایین دستی صنعت پتروشیمی تصریح کرد: در بخش پایین دستی صنعت پتروشیمی که دانش محور و دانش بنیان است، می توان بهره وری این صنعت را بالاتر برده و ارتقا بخشید. او ادامه داد: در این بخش عمده طرح هایی که داشتیم به دلیل فقدان فناوری دیپلماسی انرژی با محوریت اقتصاد منحصرا به مقررونی نباشد؛ بلکه با توجه به نیازهای مورد نیاز، و نبود لایسنس های مورد نیاز، نتوانستیم آن بخش را فعال نماییم و منظر نظر قرار گیرد. او افزود: وظیفه شرکت ملی نفت، صادرات خدمات فنی و مهندسی و اخذ پروژه های بالادستی در خارج از مرزهاست و وظیفه وزارت نفت استخراج حکمرانی کارخانسان معتقدند، از آن امکان بهره برداری از داده های مالیات املاک و اسکان به منظور شناسایی خانه های خالی و عملیاتی کردن قانون مالیات بر خانه های خالی، با یگانه داده مذکور، ابزار موثری در برنامه ریزی حوزه مسکن و شهرسازی و نیز اخذ سایر پایه های مالیات نظیر مالیات بر ثروت و خانه های لوکس محسوب می شود. با این حال بررسی ها نشان می دهد تاکنون خانواده های از لیست پارانهد نقدی حذف نشده و احتمالاً اولتیموهایم که به خانوارها داده شده، تا پایان شهریور امسال تمدید می شود.

هنوز اوج با مصرف را پشت سر نگذاشته ایم

وزیر نیرو گفت: هنوز اوج با مصرف را پشت سر نگذاشته ایم، ولی با مصرف ۶۱ هزار و ۸۰۰ مگاوات نسبت به تیر گذشته که کمتر از ۵۹ هزار مگاوات بود از گرمای زودرس و اوج مصرف با خبر شدیم. رضا درویشی، ادامه داد: همه توان صنعت برقی به ویژه در این ایام به کار گرفته شده است که همه واحدهای تحت تعمیر حتی دو هفته زودتر از روال هرسال به مدار بایند. در نظر داریم جایه جایی مصرف بار در واحدهای صنعتی بزرگ انجام شود و حتی از برخی صنایع خیر دارم که در اوج همکاری تصمیم گرفته اند تعطیلات تابستانه خود را که معمولاً در شهریور است به تیر منتقل کنند. او افزود: بعضی مکان ها حتی شیفت ها را تغییر داده اند. نیروهای مسئول به ویژه نیروهای انتظامی هم همراهی خوبی در جهت شناسایی دستگاه های غیر مجاز تولید رمزارزها داشته و گام های موثری برداشته اند. در نظر داریم در این هفته مثل هفته گذشته ۰.۷ درصد افت کرد. قیمت طلا در هفته قبل یک میلیون و ۷۳ هزار تومان بود اما با کاهش هشت هزار و ۵۰۰ تومانی در این هفته به نرخ یک میلیون و ۶۵ هزار تومان رسید.

رشد صادرات خشکبار در ۲ ماه

آرمان ملی: مدیرکل دفتر هماهنگی توسعه صادرات محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی سازمان توسعه تجارت ایران از افزایش صادرات محصولات خشکبار طی ۲ ماه سال ۱۴۰۰، خبر داد. محمود بازاری افزود: صادرات این گروه طی دو ماهه نخست سالجاری با ارزشی معادل ۱۱۲ میلیون دلار و به وزن ۹۶ هزار تن صورت گرفته که در مقایسه با مدت مشابه سال قبل از نظر ارزشی ۳۶ درصد و به لحاظ وزنی ۲۵ درصد رشد داشته است، از این میزان، صادرات «پسته» به تنهایی معادل ۱۲۲ میلیون دلار و ۱۸ هزار تن بوده است که ۵۷ درصد از کل صادرات این گروه را به خود اختصاص داده و نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر ارزشی ۴۳ درصد و از لحاظ وزنی ۵۰ درصد افزایش را نشان می دهد. او اضافه کرد: از مهمترین بازارهای هدف صادراتی محصولات خشکبار در دوره مذکور می توان به چین، امارات متحده، هندوستان، ترکیه، عراق، پاکستان، روسیه، قزاقستان، ویتنام، افغانستان و... اشاره کرد. مدیرکل دفتر هماهنگی توسعه صادرات محصولات کشاورزی و صنایع تبدیلی اظهار کرد: صادرات خرما طی دو ماهه نخست سالجاری معادل ۴۸ هزار تن به ارزش ۴۲ میلیون دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل از نظر ارزشی ۱۲ درصد و از لحاظ وزنی ۱۳ درصد افزایش را نشان می دهد.

کاهش ۴۰ درصدی تولید علوفه

ایسنا: مدیرکل دفتر امور مراعات سازمان جنگل ها، مراتع و آبخیزداری از کاهش ۴۰ درصدی علوفه مراعات به دلیل خشکسالی خبر داد. ترحم بهزاد در پاسخ به این سوال که خشکسالی چه اثراتی بر مراعات کشور گذاشته است، گفت: هر یک میلی متر افزایش یا کاهش بارندگی باعث افزایش یا کاهش ۰.۸ کیلوگرمی تولید علوفه در عرصه مراعات می شود. براساس آمارهای اعلام شده تا پایان فروردین ماه، ۴۳ درصد نسبت به درازمدت کاهش بارندگی داشته ایم. در شرایط نرمال باید ۱۰.۷ میلیون تن علوفه در درازمدت تولید شود ولی در سالجاری این میزان به ۶.۴۵ میلیون تن رسیده است. در حقیقت ۴.۲۵ میلیون تن نسبت به شرایط نرمال و درازمدت کاهش تولید علوفه داشتیم. او در پاسخ به این سوال که با توجه به اینکه کاهش علوفه مراعات، دامداران را با مشکلات بسیاری مواجه کرده است، ای سازمان جنگل ها تدابیری برای کاهش خسارت به دامداران اتخاذ کرده است؟، تصریح کرد: طرحی تحت عنوان کاهش اثرات خشکسالی در مراعات کشور به وزیر جهاد کشاورزی ارائه دادیم. همچنین جلساتی با دستگاه های مرتبط از جمله سازمان امور عشایر بر گزار شد.

روند صعودی نرخ «تشکیل سرمایه ثابت» در کشور

ایرنا: براساس آخرین داده های آماری بانک مرکزی، نرخ تشکیل سرمایه ثابت از منفی ۵.۶ درصد در سال ۹۸ به رقم ۲.۵ درصد در سال ۹۹ رسید. بانک مرکزی در تازه ترین آمار گزارشی از وضعیت اقتصادی کشور در سال ۱۹۹۰ منتشر کرد. یکی از مولفه های مهم در این گزارش، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص است. این مفهوم به این معناست که چه میزان سرمایه گذاری در دو حوزه ساختمان و خرید ماشین آلات صنعتی انجام شده است. کاهش نرخ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص به معنای کاهش سرمایه گذاری در اقتصاد است و بالعکس رشد این شاخص نیز به معنای افزایش سرمایه گذاری است. براساس گزارش بانک مرکزی، نرخ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص سال گذشته به ۲.۵ درصد رسید در حالی که این شاخص در سال ۹۸ منفی ۵.۹ درصد بوده است. طبق گزارش بانک مرکزی از کارنامه اقتصادی ۹۹، نرخ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در هر دو بخش ماشین آلات و ساختمان مثبت بوده است. سال گذشته، نرخ تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در بخش ماشین آلات ۹ درصد و در این شاخص در بخش ساختمان ۳.۱ درصد بود. نرخ رشد بخش ساختمان، به دلیل افزایش تشکیل سرمایه ثابت ناخالص ساختمان در بخش خصوصی حاصل شده است.

تامین آفت کش های کشاورزی بدون نگرانی

رئیس سازمان حفظ نباتات کشور از تدارک و تامین حدود ۴۵ هزار تن آفت کش خبر داد و گفت: در حال حاضر هیچ کمبودی در تامین آفت کش برای کشاورزان و باغداران کشور وجود ندارد. کیخسرو چنگلوی با بیان اینکه از ابتدای سالجاری نیز تاکنون نزدیک به ۱۰ هزار تن آفت کش تامین شده است، ادامه داد: در حال حاضر نه تنها در هیچ جای کشور کمبودی در این زمینه وجود ندارد بلکه تا شروع سال زراعی ۱۴۰۱ نیز پیش بینی لازم انجام شده و بهره برداران (کشاورزان و باغداران) هیچ نگرانی نداشته باشند. رئیس سازمان حفظ نباتات کشور در خصوص تامین آفت کش ها در سال گذشته اظهار داشت: با پیگیری های به عمل آمده و تلاش شرکت های تامین کننده آفت کش ها در سال ۱۳۹۹ نزدیک به ۳۵ هزار تن انواع آفت کش تامین شد. به گفته این مقام مسئول بر این اساس با وجود ۵ برابر شدن قیمت ها (به دلیل تبدیل ارز ترجیحی به نیمایی)، سطح مبارزه بیش از سال قبل، با کیفیت بسیار خوب و در زمان مناسب در سطح ۲۱ میلیون هکتار به صورت شیمیایی و در سطح ۶ میلیون ۲۰۰ هزار هکتار به صورت بیولوژیک و غیر شیمیایی انجام شد.

رایزنی برای حضور شرکت ها در سوریه

وزیر راه و شهرسازی در سفر به سوریه با نخست وزیر، وزیر مسکن و وزیر اقتصاد این کشور دیدار و رایزنی کرد. محمد اسلامی، وزیر راه و شهرسازی که ریاست کمیسیون مشترک اقتصادی در کشور را بر عهده دارد در سومین روز سفر به این کشور، گفت: آنچه را که در گذشته تفاهم کردیم، مرور می کنیم و تصمیماتی را که لازم هست را می گیریم. در خصوص پیشبرد طرح هایی که ارتباط با برنامه بازسازی است، با مقامات سوریه به گفت و گو نشستیم. همچنین کارخانسان معتقدند، از آن امکان بهره برداری از داده های مالیات املاک و اسکان به منظور شناسایی خانه های خالی و عملیاتی کردن قانون مالیات بر خانه های خالی، با یگانه داده مذکور، ابزار موثری در برنامه ریزی حوزه مسکن و شهرسازی و نیز اخذ سایر پایه های مالیات نظیر مالیات بر ثروت و خانه های لوکس محسوب می شود. با این حال بررسی ها نشان می دهد تاکنون خانواده های از لیست پارانهد نقدی حذف نشده و احتمالاً اولتیموهایم که به خانوارها داده شده، تا پایان شهریور امسال تمدید می شود.